

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 25 Temmuz 2018

Sayı : 343

501

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Amerikalı bilim insanları, hava kirliliğinin diyabet riskini arttırdığını tespit etmiştir. Washington Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan ve Lancet Planetary Health'de yayınlanan araştırmaya göre, beslenme alışkanlıkları ve yaşam tarzına dayandırılan diyabette hava kirliliği önemli rol oynamaktadır. Araştırmada, ABD Çevre Koruma Ajansı ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından kabul edilebilir seviyelerdeki hava kirliliğinin bile diyabet için risk faktörü olduğu vurgulanmaktadır.

Araştırmaya göre; 2016'da diyabet olan her yedi kişiden biri hava kirliliği nedeniyle bu hastalığa yakalanmıştır. 2016 yılında dünya çapında 3.2 milyon yeni diyabet vakasında hava kirliliğinin etkili olduğu tahmin edilmektedir ve bu sayı, yeni vakaların yüzde 14'üne tekabül etmektedir. Hızla yayılan hastalıklardan diyabet, dünyada 420 milyon kişinin hayatını etkilemektedir.

Bilim insanları ve doktorlar diyabetin oluşma nedeni, hava kirliliği nedeniyle ortaya çıkan toksinler olduğunu, vücudun bu toksinlere maruz kaldığını, bunun sonucunda endotel doku bozulduğu için insülin direnci ve hormonunun vücuda etki etmesinin zorlaştığını ve dolayısıyla insülin direnci, kalp problemleri, metabolik bozuklukların geliştiğini, bunların da diyabet riskini artırdığını ifade etmektedirler.

Kanadalı bilim insanları ise, hava kirliliğinin fazla olduğu bölgelerdeki genç kadınların, hava kirliliğinin az olduğu bölgelerde yaşayanlara oranla yüzde 30 daha fazla risk altında olduğunu saptamıştır. Kanada'nın başkenti Ottawa'daki Carleton Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırmacısı Dr. Paul Villeneuve başkanlığındaki ekip, 20 yıl boyunca yaklaşık 90 bin Kanadalı kadını izlemiş ve hava kirliliğinin, meme kanseriyle bağlantısını gösteren kanıtlar saptadıklarını açıklamıştır. 'Environmental Epidemiology' dergisinde yayımlanan araştırmaya katkıda bulunanlardan Toronto Üniversitesi Dalla Lana Halk Sağlığı Okulu'ndan Dr. Anthony Miller, dünya genelinde hava kirliliğinin azaltılmasının önemine dikkati çekmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı yeni rapora göre, dünya genelinde her on kişiden dokuzu kirli hava soluyor, giderek daha fazla ülke konuya ilişkin önlem alsa da, her yıl yedi milyon insanın kirli havaya bağlı nedenlerle hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün PM10 için belirlediği maksimum değer 20 iken; Sağlık Bakanlığı PM10 için üst değeri 48 olarak belirlemiştir. Bu sınır değerlere göre 2016'da Türkiye'de en temiz şehir 19 değeriyle Rize olurken, Sağlık Bakanlığı'nın limitlerine göreyse 53 ilde hava kirliliği mevcuttur. İstanbul'da en kirli hava Göztepe, Esenyurt ve Aksaray; Ankara'da Sıhhiye ve Kayaş; İzmir'de ise Bornova ve Bayraklı'dır.

Öte yandan TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, açıkladığı 2017 Hava Kirliliği Raporu'nda Türkiye'de 81 ilden sadece 6'sının havasının temiz olduğunu belirtmiştir. Rapora göre; partikül madde ve kükürtdioksit açısından sadece Artvin, Bitlis, Eskişehir, Yozgat, Kırşehir ve Kırıkkale'nin havası standartlara uygunken; en kirli iller ise İstanbul, Ankara, Adana, Amasya ve Manisa'dır.

Kentsel dönüşüm, kent planlamaları, sanayileşme, enerji kaynaklarının doğru seçimi ve doğru kullanımı, hava koridorlarının açılması gibi birçok farklı sebeplerden ve yanlış uygulanan yanlış politikalardan dolayı kirlenen hava, hem halk sağlığını tehdit etmekte hem de doğanın tahribatına neden olmaktadır. Bu konuda yerel yönetimlerden Bakanlıklara kadar tüm yöneticiler hava kirliliği sorunlarını tespit ederek acil eylem planları hazırlanmalı ve ivedilikle uygulanmalıdır.

Bu bağlamda;

Hem halk sağlığını tehdit eden hem de doğa tahribatına neden olan hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla etkin bir mücadele kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar nelerdir?